

Mar rizado en Taiwán

Description

A través da resposta chinesa en forma de grandes manobras militares pero igualmente de decisións políticas, diplomáticas e económicas, podemos apreciar os graves efectos da recente visita da presidenta do Congreso dos EUA, Nancy Pelosi, á illa de Formosa, así bautizada polos portugueses en 1590 en razón da súa beleza. As augas permaneceron axitadas durante bastante tempo e o difícil xogo xeoestratéxico que se está a desenvolver no estreito de Taiwán ameaza con se converter nun dos grandes conflitos no século XXI. Nesta ocasión, dende a perspectiva das autoridades chinesas, a decisión de repudiar a visita da terceira figura máis relevante na xerarquía institucional estadounidense a Taipéi, manifestada de forma insistente nas semanas e días previos, acadou o nivel coñecido como *â€œwu wei yan zhi bu yuâ€*, o máis elevado en termos de advertencia precisamente para remarcar que se trata dunha liña vermella.

Taiwán, como coñecido, ou a República de China (o seu nome oficial), é un estado de facto, pero non de dereito. É recoñecido como tal por un número reducido de países (14 fronte a 181, que recoñecen a República Popular), que diminuíu ao longo dos anos. Porén, hoxe en día, máis que o feito do recoñecemento formal, o decisivo é o apoio prestado por algúns países, especialmente os EUA ou Xapón, e outros próximos, tamén asomando a cabeza en Europa (Lituania, Chequia!), que atopan neste diferendo con Beijing un puntal de nerviosismo que, ao contrario sensu, esperta a inquietudanza nas autoridades do Partido Comunista (PCCh).

Algúns remontan a historia contemporánea do problema de Taiwán á guerra civil chinesa, que deixou o futuro de Taiwán un tanto no aire. A República China de Chiang Kai-shek tomou o control da illa en 1945, tras a derrota de Xapón na Segunda Guerra Mundial. Pero a súa vixencia no continente rematou en 1949 e o derrotado Kuomintang (KMT) trasladou alí as súas tropas, mantendo a ficción de representar a súa continuidade. Mao, coa fronte de Corea aberta, non acabou aquí a guerra civil mentres Washington convertíase a Taiwán nun portaavións insomniable, como dixera o xeneral Douglas MacArthur. E non foi ata os anos 80 cando os taiwaneses foron liberados do sistema ditatorial.

Pero para o PCCh, a cuestión de Taiwán vai máis aló e é importante telo en conta para comprender plenamente o contexto. É un tema histórico-político que está ligado á *â€œhumillación nacionalâ€*, cando tivo que ceder a illa a Xapón polo Tratado de Shimonoseki (1895) como consecuencia doutra guerra perdida. Cando os presidentes estadounidense e chineses, Joe Biden e Xi Jinping, conversaron virtualmente por última vez, o pasado 28 de xullo, o segundo apelou ao contexto histórico como xustificación principal do seu enfoque, antes de engadir que *â€œaquelos que xogan con lume acabarán por se queimarâ€*.

“Taiwán non é negociable”

Taiwán é o tema máis sensible nas relacións entre China e os Estados Unidos. O PCCh pode negociar sobre chips,

aranceis, en case todo, pero dificilmente o farÃ¡ sobre TaiwÃ¡n, un interese que considera central. Pasaron sete anos entre a viaxe de Nixon (1972) e o recoñecemento diplomÃ¡tico (1979) e ese atraso ten unha explicaciÃ³n: o desacordo sobre TaiwÃ¡n. O principio de âœunha soa Chinaâ€• Ã© a viga principal que sostÃ©n unha relaciÃ³n bilateral tan complexa. Washington recoñeceu entÃ³n que sÃ³ hai unha China no mundo e que TaiwÃ¡n forma parte dela, admitindo a lexitimidade da aspiraciÃ³n da reunificaciÃ³n, que debe ser pacÃ¡fica. A Casa Branca reservou a “ambigüidade estratÃ©xica” para decidir como actuar en caso de querer levala a cabo pola forza, deixando sen determinar o nivel de apoio que se prestarÃ¡: ¿sÃ³ armas como ata agora ou tamÃ©n efectivos militares?. Pola sÃ³a banda, China aprobou en 2005 unha lei antisecesiÃ³n que contempla o dereito a recorrer Ã¡ forza para impedir a independencia *de iure*.

Cunha China no curral occidental, TaiwÃ¡n non terÃ¡a importancia xeopolÃ¡tica; cunha China rival, todo o contrario: a sÃ³a localizaciÃ³n estratÃ©xica, a sÃ³a importancia econÃ³mica, a relevancia tecnolÃ³xica, etc. aumentan o seu valor. Cada dÃ¡a estÃ¡ máis claro que ten todo o potencial para se converter no catalizador da gran contenda do sÃ©culo XXI que poida dirimir a continuidade ou non da hexemonÃ¡a global estadounidense. E nese sentido, a comparaciÃ³n con UcraÃ¡na Ã© recorrente. Ben poderÃ¡a acabar sendo unha das claves de decantaciÃ³n da actual incipiente guerra frÃ¡a.

Unha illa que se afasta do continente

Na illa, o panorama polÃ¡tico actual Ã© desfavorable para o PCCh. Desde 2016, gobernan os independentistas do Minjindang. AÃ¡nda que TaiwÃ¡n estÃ¡ politicamente dividida practicamente en dous bloques en funciÃ³n da relaciÃ³n coa China continental, o certo Ã© que os nacionalistas ou âœazuisâ€, hoxe teÃ±en poucas posibilidades de recuperar o poder (en novembro hai elecciÃ³ns locais e as presidenciais e legislativas deben agardar a 2024). Canto máis se perpetúe o secesionismo en TaipÃ©i, menos probable Ã© que China poida confiar nun camiÃ±o pacÃ¡fico cara Ã¡ reunificaciÃ³n, a sÃ³a principal opciÃ³n.

Esta realidade, por outra banda, evoluciona a contra reloxo: en pouco máis dun par de dÃ©cadas cumpriranse 100 anos dende que Beijing perdeu o control da illa (superado se nos remontamos Ã¡ crise do sÃ©culo XIX). Isto explica que o actual lÃ¡der chinÃ©s Xi Jinping instara a apurar un rumbo institucional para o reencontro, algo quizais posible co seu antigo rival, o KMT, pero imposible co secesionismo. Nin sequera se falan.

A viaxe de Pelosi a TaiwÃ¡n converteuse en emblemÃ¡tica. Para China, Ã© unha expresiÃ³n da “convivencia” entre os independentistas e os máis rancios belicistas estadounidenses que queren xogar a âœcarta de TaiwÃ¡nâ€• para conter a sÃ³a emerxencia. AlgÃ³ns, como o republicano ex Secretario de Estado M. Pompeo, xa pediron o recoñecemento diplomÃ¡tico da illa. Para TaiwÃ¡n, expresa a decisiÃ³n de Estados Unidos de permanecer ao seu lado, ofrecendo un impulso moi importante ao seu distanciamento do continente. Pero o PCCh, advirte: Ã³sanvos, abandonÃ¡ronvos en 1979 e volverano a facer se lles convÃ©n aos seus intereses nacionais que, por suposto, estÃ¡n moi por riba de calquera valor moral supostamente superior, por mais que agora se louve a sÃ³a âœdemocracia vibranteâ€. Confiar todo âœou caseâ€ ao seu apoio, venda de armas incluída, Ã© unha polÃ¡tica en extremo arriscado e o seu hipotÃ©tico fracaso serÃ¡ pagado polos propios taiwaneses. Ã‰ mesmo suicida, de se confirmar o peor escenario. Se negocias, quizais poidas conseguir concesiÃ³ns; se es derrotado, imporanche as condiciÃ³ns.

PrevenciÃ³n de conflitos

Estados Unidos entrarÃ¡a en guerra coa China por TaiwÃ¡n? Malia algunhas declaraciÃ³ns recentes do presidente Joe Biden que suxiren unha resposta afirmativa, o certo Ã© que a ambigüidade non se dispou por completo. Para os EUA, TaiwÃ¡n pode derivar nunha trampa de credibilidade se promete máis do que pode ou estÃ¡ disposto a cumprir. Non sÃ³ TaiwÃ¡n estÃ¡ observando, senÃ³n moitos paÃses de Asia que igualmente teÃ±en reservas sobre a crecente influencia e poder de China ou teÃ±en litixios territoriais ou marÃ¡timos con ela.

Pero o presidente Xi Jinping, en vÃ³speras dun congreso do PCCh que debe revalidar o seu terceiro mandato, non pode mirar para outro lado. O que pasou como consecuencia da visita de Pelosi poderÃ¡a traducirse nun endurecemento a futuro da posiciÃ³n de China.

Agora, a reticencia de TaiwÃ¡n Ã¡ reunificaciÃ³n dÃ©bese a un dilema: a elecciÃ³n entre a identidade chinesa ou a identidade democrÃ¡tica. E tamÃ©n Ã© o medo ao incumprimento das garantÃ¡as. O principio âœun paÃs, dous sistemasâ€, ideado precisamente para resolver esta cuestiÃ³n, ategado de moitas promesas xenerosas do Pequeno

Temoneiro Deng Xiaoping, hoxe xa non é que pareza insuficiente sen que moitos o consideran baleiro tras os adxectivos patrióticos de moda en Hong Kong.

Calmar conflitos ou escalar? Algun lembra a prevención? Coa que está a caer nun mundo asolado por mil crises e traxedias, un pouco de “sentido” non estaría de máis. Para todos.

APARTADO TEMÁTICO XEOGRÁFICOS

China e o mundo chines

ETIQUETAS

China Taiwan EUA EPL Estreito de Taiwan

IDIOMA

Galego

INVESTIGACION

Relacións Internacionais

Date Created

Setembro 6, 2022

Meta Fields

Autoria : 3717

Datapublicacion : 20220906